

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูปฐมวัย*

A CONFIRMATORY FACTOR ANALYSIS OF THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF PRESCHOOL TEACHER

ปิยลักษณ์ พฤกษ์วัน

Piyaluck Brikshavana

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: piyaluck.b@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 161 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.904 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติอ้างอิงด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และใช้โปรแกรม LISREL 8.8 สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย พบว่า มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าระดับความกลมกลืน คือ $\chi^2=0.96$, $df=2$, $p\text{-value}=0.61894$, $RMSEA=0.000$, $GFI=0.998$, $AGFI=0.982$ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทุกองค์ประกอบ และมีค่าอยู่ระหว่าง 0.655 ถึง 0.972 องค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ รองลงมา คือ ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ ดังนั้น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 องค์ประกอบ

* Received March 17, 2022; Revised April 13, 2022; Accepted May 1, 2022

ของครูปฐมวัยจึงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการและการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพและเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพในอนาคต

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, ครูปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were to study the desirable characteristics of preschool teacher according to the teachers' views and to analyze the confirmatory factors of the desirable characteristics of preschool teacher. A sample used in the research included 161 preschool teachers in schools under the office of the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1. The instrument used in the research was a 5 - level - rating scale opinion questionnaire with a confidence level at 0.904. To Analyze the data based on descriptive statistics and reference statistics used basic statistical analyzing package software and used LISREL 8.8 for confirmatory factors analysis. The findings found that 1) Overall of the desirable characteristics of the preschool teacher according to the teachers' views was rated in most important level and by aspects consideration found that the 3 - highest ranked desirable characteristics of the preschool teacher were morality and ethics, personality and academic. 2) The confirmatory factor analysis result of the desirable characteristics of preschool teacher was shown the consistency with the empirical data while the fitted measurements were Chi - square = 0.96, df = 2, p - value = 0.61894, RMSEA = 0.000, GFI = 0.998, AGFI = 0.982 with positive significance weights of factors by statistically significant level at 0.01 in every aspect and the range between 0.655 to 0.972. The factor with highest significance weight was academic, followings were work readiness, learning management skills, morality and ethics and personality respectively. As a result, the 5 factors of the desirable characteristics of the teacher effect to efficiency of early childhood development and learning skills in order to achieve quality population.

Keywords: desirable characteristics, a confirmatory factor analysis, preschool teacher

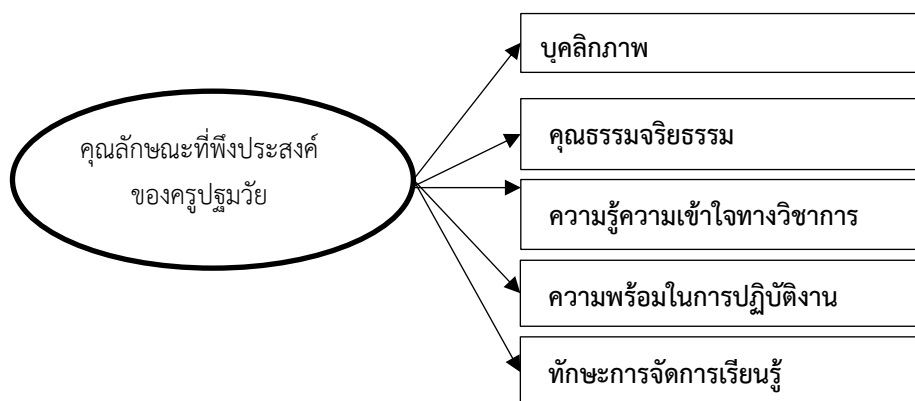
บทนำ

วัยปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่เด็กมีการเจริญเติบโตและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วที่สุดของชีวิต เพราะช่วงวัยนี้สมองมีการพัฒนาวงจรที่ควบคุมอารมณ์ ความสนใจ การควบคุมตนเอง และความเครียดหล่อหลอมมาจากพันธุกรรมและประสบการณ์ของเด็กโดยเฉพาะ จึงเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญและอ่อนไหวอย่างยิ่งต่อพัฒนาการมนุษย์ (Boivin, M. & Hertzman, C., 2012) ศูนย์พัฒนาเด็กแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด อธิบายว่า สมองของเด็กปฐมวัยมีความยืดหยุ่นมากที่สุดหรือถูกหล่อหลอมตามความหลากหลายของสภาพแวดล้อมที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วยในช่วงต้นของชีวิต แต่เมื่อสมองมีการเจริญเติบโตพัฒนาเต็มที่จะมีความเชี่ยวชาญทำหน้าที่ซับซ้อนได้มากขึ้น ในขณะที่ความสามารถในการจัดระเบียบใหม่และปรับตัวให้เข้ากับความท้าทายใหม่ได้ลดลง ดังนั้น การหล่อหลอมเด็กปฐมวัยช่วงเริ่มแรกของชีวิตจึงเป็นเรื่องง่ายกว่าและมีประสิทธิภาพสูงกว่า มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสมองของทารกมากกว่าการมาปรับเปลี่ยนวงจรสมองในตอนเป็นผู้ใหญ่ (Center on the Development Child of Harvard University, 2007) ซึ่งการก่อตัวบุคลิกภาพนั้นมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสมองของเด็กปฐมวัย เมื่อบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยก่อตัวขึ้นในช่วงปฐมวัยแล้วจะมีความคงทนเป็นเรื่องยากที่จะเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยในภายหลัง

ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูเด็กในช่วงแรกของชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญมากและส่งผลกระทบต่อชีวิตของบุคคลนั้นไปตลอดชีวิต บุคคลที่มีอิทธิพลในการดูแลเด็กปฐมวัยคือ พ่อแม่ และครู แต่ด้วยสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องใช้เวลาทำงานหาเลี้ยงครอบครัวมากขึ้น ส่งผลให้เด็กปฐมวัยเข้ามาสู่สถานศึกษาในอายุน้อยลงเรื่อย ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ระยะเวลาที่เด็กปฐมวัยอยู่กับพ่อแม่ลดลง แต่ใช้เวลาอยู่กับครูที่โรงเรียนมากขึ้น ครูปฐมวัยจึงเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดรองจากพ่อแม่และผู้ปกครอง เด็กจึงยึดถือครูเป็นแบบอย่างและเลียนแบบครูในด้านบุคลิกภาพ ความคิดเห็น ทักษะคติ และอารมณ์ความรู้สึก (ศรีสุตา นามจิต และคณะ, 2554) ดังนั้น ครูปฐมวัยจึงต้องตระหนักต่อบทบาทและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความรับผิดชอบ (T.I.M.E. KIDS., 2019) ว่าพฤติกรรมการแสดงออกของตนเด็กปฐมวัยสังเกตอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้น ครูปฐมวัยยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ต้องสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับวัย ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพของเด็กโดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิต และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กุลยา ตันติผลา

ชีวะ, 2540) ครูปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพต้องมุ่งเน้นการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ติดตามข่าวสารข้อมูลทางวิชาการ ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีทักษะทางวิชาการ เปิดใจกว้าง ต่อสื่อและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่อบอุ่น เข้าใจความหลากหลายของเด็ก และสามารถจัดระบบห้องเรียนให้เป็นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาปฐมวัย โคลเกอร์ (Colker, L.J., 2018) ได้ระบุถึงคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 12 ประการ ได้แก่ 1) มีแรงบันดาลใจ 2) ความพากเพียร 3) ความกล้าหาญ 4) นักปฏิบัติ 5) ความอดทน 6) ความยืดหยุ่น 7) ความเคารพ 8) ความคิดสร้างสรรค์ 9) ความถูกต้อง 10) รักในการเรียนรู้ 11) มีความเข้มแข็ง 12) มีอารมณ์ขัน ทั้งนี้ (จิระพันธ์ พูลพัฒน์, 2555) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะสำคัญของครูปฐมวัย ตามการรับรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 4 มี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ คือ การแต่งกายสะอาด สภาพเหมาะสม กิริยาท่าทาง การนั่ง ยืน เดิน เป็นแบบอย่างได้ มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ร่างกายสะอาด มีอารมณ์ขัน ใช้คำพูดเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส 2) ด้านประสิทธิภาพทางวิชาการ คือ ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา หลักสูตรการสอน พัฒนาการเด็กและการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก มีการเตรียมความพร้อมในการสอนด้วยการศึกษาหลักสูตรและพัฒนาแผนการสอนด้วยวิธีการสอนที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนและจัดเตรียมเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการเด็กที่มีเกณฑ์ชัดเจน และครูต้องมีทักษะการสอนโดยดำเนินการสอนตามแผนที่กำหนดไว้และมีกิจกรรมที่หลากหลายให้เป็นไปตามความสนใจเด็ก โดยมีทั้งกิจกรรมรายบุคคล กลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ จัดสภาพแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการประเมินพัฒนาการที่เหมาะสมพร้อมทั้งนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ (พรทิพย์ เอี่ยมประเสริฐ และคณะ, 2556) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ได้แก่ ครูปฐมวัยต้องใช้หลักสูตรปฐมวัยอย่างมีความเข้าใจ วิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดประสบการณ์โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อเพื่อพัฒนาผู้เรียน ประเมินพัฒนาการผู้เรียนตามสภาพจริงและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน มีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น นั้นแสดงให้เห็นว่าบทบาทของครูปฐมวัยต้องอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาให้กับเด็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมที่มีการบูรณาการที่หลากหลายมีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาตนเองเสมอ จะทำให้การจัดการศึกษาปฐมวัยประสบความสำเร็จบรรลุจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโต สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สอดคล้องกับกรอบการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครู (คุรุสภา, 2556) จึงสรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำผลการศึกษาดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่จะป็นครูปฐมวัยในอนาคตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นกลไกสำคัญที่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวมเป็นการวางรากฐานอันสำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 655 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Hair, J.F. et al. (2010) ที่กำหนดการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง 100 หน่วย เป็นอย่างน้อย และขนาดตัวอย่าง 15 หน่วยต่อหนึ่งพารามิเตอร์ ในงานวิจัยนี้มีพารามิเตอร์ทั้งหมด 10 พารามิเตอร์ จำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ควรมีค่ามากกว่า 150 คน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้รับการตอบแบบสอบถามกลับมา จำนวน 161 ชุด ซึ่งเป็นไปตามหลักการคำนวณกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ 4) ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน และ 5) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ได้แก่ อายุ สถานะ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานกับเด็กปฐมวัย และตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ 4) ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน 5) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่างมากกว่า 0.6 - 1.00 นำแบบสอบถามไป ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์ต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.70 แบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.904 ดังนั้นแบบสอบถามคุณลักษณะครูปฐมวัยจึงมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือไปยังโรงเรียน เพื่อให้ครูปฐมวัยตอบแบบสอบถาม โดยได้รับแบบสอบถามที่ส่งกลับมา 161 ชุดจากแบบสอบถาม 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.5 ของแบบสอบถามที่ส่งไป ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สถิติอ้างอิงเพื่อหาค่า Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งควรมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{sig} < .05$) และค่าดัชนี KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) ต้องมีค่ามากกว่า 0.5 จึงจะเหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (สุวิมล ติरणันท์, 2553) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนของ ประกฤติยา ทักษิโณ (2559) ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics: X^2) ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square Statistics: X^2/df) ต้องมีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนีวัด

ระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative of Fit Index: CFI) ต้องมีค่ามากกว่า 0.95 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Error of Approximation :RMSEA) ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.07 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ขององค์ประกอบย่อยต้องมีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป ส่วนค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความสำคัญ
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.65	0.36	มากที่สุด
2. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.66	0.35	มากที่สุด
3. ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ	4.56	0.44	มากที่สุด
4.ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน	4.48	0.48	มาก
5. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้	4.53	0.44	มากที่สุด
ภาพรวม	4.61	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความคิดเห็นและการรับรู้ของครูปฐมวัย ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.61 S.D.=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยที่มีความสำคัญระดับมากที่สุด 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (\bar{X} =4.66 S.D.=0.35) รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ (\bar{X} =4.65 S.D.=0.36) ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ (\bar{X} =4.56 S.D.=0.44) และ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} =4.53 S.D.=0.44) และ ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงานความสำคัญอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.48 S.D.=0.48)

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย

องค์ประกอบ/ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			
	b(SE)	β	T	R ²
บุคลิกภาพ (aa)	0.242(0.026)	0.655	9.190**	0.429
คุณธรรม จริยธรรม (bb)	0.266(0.025)	0.739	10.746**	0.546
ความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ (cc)	0.438(0.027)	0.972	16.137**	0.946
ความพร้อมในการปฏิบัติงาน (dd)	0.432(0.030)	0.901	14.245**	0.811
ทักษะการจัดการเรียนรู้ (ee)	0.360(0.031)	0.817	11.591**	0.668

Chi-square=0.96, df=2, p-value=0.61894, RMSEA= 0.000, GFI=0.998, AGFI=0.982

**p<0.01

ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย พบว่า โมเดลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (Chi-square = 0.96) ที่องศาอิสระเท่ากับ 2 (df=2) โดยมีค่าความน่าจะเป็นมากกว่า .05 (p = 0.62) แสดงว่าไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลสมมติฐานทางทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.00 และค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.00 มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ ซึ่งค่าสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าโมเดลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในจังหวัดพิษณุโลกมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในโมเดลพบว่าทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของโมเดลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วยค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนดิบ(b) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) และสัมประสิทธิ์การทำนาย(R²) เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของโมเดล พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของโมเดลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยทั้ง 5 องค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<0.01) แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย 5 องค์ประกอบดังกล่าวมีน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.655 ถึง 0.972 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ

ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ รองลงมาคือ ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความคิดเห็นและการรับรู้ของครูปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยรายด้านเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ ด้านทักษะการจัดการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นว่าครูปฐมวัยให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะดังกล่าวมีความจำเป็นต่อวิชาชีพ โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังคำกล่าวของ พระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ, 2546) ที่ว่า “ครูผู้สร้างโลก” คือ ครูสร้างจิตวิญญาณของเด็ก ครูจึงอยู่ในฐานะสร้างโลก โดยผ่านทางเด็ก การที่ครูปฐมวัยต่างมองเห็นความสำคัญในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันดับแรกที่ครูปฐมวัยจำเป็นต้องมี แสดงให้เห็นถึงความตระหนักในบทบาทการเป็นแม่พิมพ์ที่ดีเพื่อช่วยสร้างเด็กปฐมวัยที่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นประเด็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกันย่อมสะท้อนให้เห็นมุมมองของครูปฐมวัยต่อสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนในสังคมให้ความสำคัญกับฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่าคุณธรรมจริยธรรมและเกิดปัญหาต่างๆ ที่มีความเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อเด็ก โดยข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก (เฝ้าซี ล่าเต๊ะ, 2564) กล่าวถึงข้อมูลจากศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน เปิดเผยว่าในปี พ.ศ.2556-2562 มีทั้งหมด 1,186 กรณี และมี 105 กรณีที่ครูหรือบุคลากรการศึกษากระทำกับเด็ก สภาพปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว ซึ่งทุกปัญหาในสังคมที่เกิดขึ้นล้วนมีความเชื่อมโยงกัน ดังนั้น (องค์การยูนิเซฟ, 2565) ระบุว่า เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครองจากความรุนแรง การถูกทำร้าย การถูกละเลยทอดทิ้ง และการถูกแสวงประโยชน์ ความรุนแรงสามารถส่งผลกระทบต่ออย่างทันทีต่อพวกเขาได้ตั้งแต่อาการบาดเจ็บทางกาย พัฒนาการ ความสามารถในการเรียนรู้และผลการเรียนของเด็ก และอาจส่งผลเสียระยะยาวที่ติดตัวเด็กไปจนเป็นผู้ใหญ่และส่งผลให้ครูปฐมวัยให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นอันดับแรก ที่จะหล่อหลอมสร้างคุณลักษณะของเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมของสังคมสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สุนทร เทียนงาม, 2559) ที่ทำการวิเคราะห์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะความเป็นครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พบว่าคุณลักษณะครูปฐมวัยที่สำคัญที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีใจรัก เมตตา กรุณาต่อเด็กปฐมวัย มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยอันดับรองมาที่ครูให้ความสำคัญ คือ 2) ด้านบุคลิกภาพ ต้องเป็นผู้ที่มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน รู้จักกาลเทศะ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สอดคล้องกับ แบนดูรา (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2550) ที่ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม บุคคลเกิดการเรียนรู้โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบและจะทำการลอกเลียนแบบ ครูปฐมวัยจึงเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อเด็กปฐมวัยด้วยเหตุผลที่ว่าครูปฐมวัยใช้เวลาอยู่กับเด็กปฐมวัยมาก โอกาสที่เด็กปฐมวัยจะเลียนแบบการกระทำ คำพูด กิริยาท่าทาง รวมถึงบุคลิกภาพของครูนั้นย่อมมากด้วย การที่ครูปฐมวัยมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างให้เด็กซึมซับยึดถือเป็นตัวอย่างพฤติกรรมหล่อหลอมไปเป็นบุคลิกภาพของเด็กในที่สุด นอกจากนี้ ครูปฐมวัยต้องตระหนักถึงความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยแต่ละคนที่แตกต่างจากช่วงวัยอื่นและมีอิทธิพลส่งผลต่อการพัฒนาช่วงชีวิตต่อไปในอนาคต ขณะที่ ทราเวอร์โซ เยเปส (Traverso-Yopez, M., 2017) อธิบายว่า เด็กจะเกิดการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพอยู่ที่การปูพื้นฐานความเห็นอกเห็นใจ ความมั่นใจและเต็มใจในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการวางพื้นฐานที่ดีที่ติดตัวอยู่กับเด็กไปตลอดชีวิต จึงส่งผลทำให้บทบาทครูในระดับปฐมวัยแตกต่างจากบทบาทของครูในระดับอื่นๆด้วย นอกจากการจัดการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดู ปัจจัยที่จะทำให้พัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ ครูปฐมวัยต้องสร้างการปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้วย

ลำดับต่อมาที่ครูให้ความสำคัญ คือ 3) ด้านความรู้เข้าใจทางวิชาการ และ 4) ด้านทักษะในการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือครูปฐมวัยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาการศึกษา พัฒนาการเด็ก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนการสอนครูควรจะต้องเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กปฐมวัย พัฒนาการและวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่จะสอน การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย การวิจัยในชั้นเรียน เมื่อมีความรู้ความเข้าใจทางวิชาการที่เกี่ยวข้องแล้วครูสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ และลำดับสุดท้ายที่ครูมีความเห็นว่ามีสำคัญในระดับมาก คือ 5) ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน เป็นการนำความรู้ความเข้าใจทางวิชาการมาสู่การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานครูปฐมวัย เช่น การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรแล้วนำผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยมาวิเคราะห์เพื่อเตรียมแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย มีการจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง รวมถึงการจัดเตรียมงานธุรการชั้นเรียน ซึ่งในการปฏิบัติงานของครูปฐมวัยนั้น การเตรียมความพร้อมก่อนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

ปฐมวัยนั้นก็มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้าครูมีการเตรียมความพร้อมดีก็จะสามารถจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ได้กำหนดไว้ว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการอย่างรอบด้านและสมดุล มีความเชื่อมั่นและมีความภูมิใจในตนเอง มีทักษะการคิด กำกับตนเองได้และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย พบว่า องค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม บุคลิกภาพ ความรู้ ความเข้าใจทางวิชาการ ความพร้อมในการปฏิบัติงาน และทักษะการจัดการเรียนรู้ เป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยแต่ละองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ จัดเรียงน้ำหนักขององค์ประกอบจากมากไปหาน้อยโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบนี้ทำให้เห็นค่าน้ำหนักความสำคัญที่แท้จริงเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ เป็นสิ่งจำเป็นที่สุดที่ครูปฐมวัยจะต้องมีเป็นอันดับแรก เนื่องจากครูปฐมวัยนั้นเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กปฐมวัย ดูแลจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งเด็กวัยนี้มีลักษณะพัฒนาการและวุฒิภาวะที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ อีกทั้งเป็นช่วงวัยที่มนุษย์มีการเจริญเติบโตที่เร็วที่สุดในชีวิต ดังนั้นจึงมีนักวิชาการกล่าวว่า ช่วงปฐมวัยเป็นวัยทองของชีวิต และถ้าครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยไม่มีความรู้พื้นฐานในเรื่องของเด็กปฐมวัยก็จะทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมกับช่วงวัย เช่น การบังคับเด็กปฐมวัยเขียน ท่องสระ พยัญชนะ สะกดคำ อ่าน หรือคิดเลข ท่องสูตรคูณ เป็นต้น ซึ่งขัดแย้งกับพัฒนาการและวุฒิภาวะของเด็ก และอาจเกิดผลเสียมากกว่าทำให้เด็กปฐมวัยมีแรงจูงใจต่ำในการเรียนรู้ ขาดความเชื่อมั่นหรือไม่อยากมาโรงเรียน ส่งผลเสียระยะยาวต่ออนาคตของเด็กปฐมวัย ถ้าครูมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาการศึกษา พัฒนาการและวุฒิภาวะของเด็ก ธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็ก จิตวิทยา การเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์ที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก การประเมินพัฒนาการตลอดจนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก็จะเป็นพื้นฐานความรู้ที่ส่งผลให้ครูปฐมวัยสามารถเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย สิ่งสำคัญแท้จริงที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในลำดับต่อมาคือ 2) ความพร้อมในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ในการปฏิบัติงานนั้นครูปฐมวัยจะต้องมีความพร้อมในการจัดเตรียมหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย โดยครูต้องมีการศึกษาผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแต่ละคนเพื่อวิเคราะห์ผู้เรียนแล้วนำจัดเตรียมวางแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเน้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเตรียมสื่อที่หลากหลายและเพียงพอกับจำนวนเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เตรียมแหล่ง

เรียนรู้และประสานความร่วมมือกับชุมชนในการให้ความรู้ เตรียมเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล เตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เตรียมความพร้อมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก วางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กปฐมวัย และการจัดเตรียมธุรการในชั้นเรียนและเอกสารประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย 3) ทักษะการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอนตามแผนประสบการณ์ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของเด็กปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้เด็กเรียนเรียนรู้รายบุคคล กลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ มีทักษะการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิดของเด็กสามารถตั้งประสบการณ์เดิมของเด็กเพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ได้ ใช้ภาษาในการอธิบายได้ถูกต้องชัดเจน ใช้สื่อหรือนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก วางเงื่อนไขและเสริมแรงทางบวกให้กับเด็กได้ สามารถจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ มีการสังเกตประเมินพัฒนาการเด็กและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินพัฒนาการได้อย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กต่อไป สอดคล้องกับ จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2555) ที่ทำการศึกษาวิจัยคุณลักษณะสำคัญของครูปฐมวัยตามการรับรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 4 พบว่า คุณลักษณะสำคัญของครูปฐมวัยตามการรับรู้ของนิสิต มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ และด้านประสิทธิภาพทางวิชาการ โดยระบุถึงด้านประสิทธิภาพทางวิชาการประกอบด้วย ความรู้ ความพร้อมและทักษะการจัดการเรียนรู้ ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณลักษณะของครูปฐมวัยในการที่จะจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ พรทิพย์ เอี่ยมประเสริฐ และคณะ (2556) ที่กล่าวถึงสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูปฐมวัยควรพัฒนา ได้แก่ การใช้หลักสูตรปฐมวัยอย่างมีความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อเพื่อพัฒนาผู้เรียน การประเมินพัฒนาการผู้เรียนตามสภาพจริง การใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านบุคลิกภาพเป็นลำดับถัดมาซึ่งก็มีความสำคัญในการหล่อหลอมและพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยเช่นกัน

จากการอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยและการรับรู้ของครูปฐมวัยนั้นทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ครูปฐมวัยทุกคนต้องมีเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พิทักษ์ โสตถยาคม และคณะ (2561) ที่ทำการ

วิจัยปัจจัยเงื่อนไขการจัดการเรียนรู้ของครูมุมมองของครูผู้นำและผู้บริหารโรงเรียน พบว่า สิ่งที่เป็นปัจจัยเงื่อนไขของการจัดการเรียนรู้ของครู มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายใน ได้แก่ จิตวิญญาณความเป็นครู ทักษะการจัดการเรียนรู้และความรู้ความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบและปัจจัยภายนอก ได้แก่ การบริหารจัดการเพื่อเกื้อหนุนและลดอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศติดตามของผู้บริหาร แรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้นในการผลิตครูของสถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องผลิตนักศึกษาครูเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย กล่าวคือ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาครูเกิดความพร้อมในการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูปฐมวัย ทั้งมีทักษะการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย การปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครูปฐมวัย ต้องฝึกฝนตนเองให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู เพื่อที่จะสามารถเป็นครูปฐมวัยที่มีคุณภาพต่อไป ดังนั้นนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ที่ระบุถึงแนวปฏิบัติสำหรับครูปฐมวัย ครูคุณภาพ ครูเพื่อศิษย์ นั้น ต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครู เชื่อมั่นว่าเด็กทุกคนมีศักยภาพ มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาทักษะทางสมอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมุ่งมั่น กล้าเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ที่ดีกว่า เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่พึ่งทางใจและมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ ในขณะที่ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย พบว่า มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทุกองค์ประกอบ และองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยไปใช้ ดังนี้ 1. ผลการวิจัยเป็นการยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ ด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ซึ่งแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่จำเป็นที่จะส่งผลให้ครูปฐมวัยสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.

สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัยสามารถนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยกำหนดเป็นเป้าหมายของหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย พัฒนานักศึกษาศาขากการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณลักษณะดังกล่าว โดยสอดแทรกคุณลักษณะดังกล่าวสู่รายวิชาและกิจกรรมของนักศึกษาครูปฐมวัย 3. ผลการวิจัยนี้ทำให้ตระหนักในความสำคัญและการเชื่อมโยงของคุณลักษณะครูปฐมวัยแต่ละองค์ประกอบ ดังนั้นการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัยจำเป็นต้องสร้างคุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจทางวิชาการเพื่อเป็นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการเห็นความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน ซึ่งถ้าเตรียมความพร้อมดี ก็จะทำให้เกิดทักษะการจัดการเรียนรู้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมจากประสบการณ์การปฏิบัติงาน ซึ่งต้องควบคู่กับการพัฒนาบุคลิกภาพตลอดจนการยึดถือคุณธรรม จริยธรรมสู่การปฏิบัติหน้าที่ครูปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้ 1. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามทัศนะของผู้บริหารและผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัย 2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 เพื่อจัดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและผู้เรียน 3. ควรมีการพัฒนารูปแบบในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักศึกษาศาขากการศึกษาปฐมวัย ซึ่งจะเป็นครูปฐมวัยในอนาคต 4. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะครูปฐมวัยในระดับนานาชาติ เพื่อเป็นแนวทางที่จะพัฒนาครูปฐมวัยไทยสู่ระดับสากล

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2540). รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า. วารสารการศึกษาปฐมวัย, 1(3), 63-73.
- ครุสภา. (2556). ข้อบังคับครุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ. เรียกใช้เมื่อ 8 มกราคม 2560 จาก <http://www.educ.su.ac.th/images/curriculum/>
- จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2555). การศึกษาคุณลักษณะสำคัญของครูปฐมวัยตามการรับรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 4. วารสารครุศาสตร์, 39(2), 1-10.
- เผ่าชี ลำเต๊ะ. (2564). ละเมิดสิทธิหนูทำไม...เสียงเล็กๆที่ถูกมองข้ามในสังคมไทย. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2565 จาก <https://www.amnesty.or.th/latest/blog/865/>
- ประกฤติยา ทักษิณ. (2559). เอกสารประกอบการอบรมเรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย LISREL และ MPLUS ความรู้พื้นฐานก่อนการวิเคราะห์. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิทักษ์ โสตถยาคม และคณะ. (2561). ปัจจัยเงื่อนไขการจัดการจัดเรียนรู้ของครู มุมมองของครูผู้นำและผู้บริหารโรงเรียน. Veridien E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 11(1), 759-772.
- พระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ). (2546). ธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: สานักอักษร.

- พรทิพย์ เอี่ยมประเสริฐ และคณะ. (2556). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. การประชุมสัมมนาการบริหารศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2563). นโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. เรียกใช้เมื่อ 17 พฤษภาคม 2564 จาก <https://moe360.blog/2020/09/23/early-childhood/>
- ศรีสุดา นามจิต และคณะ. (2554). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 1(1), 35-40.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2560). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ECED 201 การศึกษาปฐมวัย. โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุนทร เทียนงาม. (2559). การวิเคราะห์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะความเป็นครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 8(1), 90-106.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2553). การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การยูนิเซฟ. (2565). การคุ้มครองเด็ก ไม่ควรมีเด็กคนใดต้องใช้ชีวิตอย่างหวาดกลัว. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2565 จาก <https://www.unicef.org/thailand/th/ภารกิจของยูนิเซฟ/การคุ้มครองเด็ก>
- Boivin, M., & Hertzman, C. (2012). Early Childhood Development: adverse experiences and developmental health. Royal Society of Canada - Canadian Academy of Health Sciences Expert Panel. Ottawa, ON: Royal Society of Canada Retrieved January 16, 2016, from: https://rsc-src.ca/sites/default/files/pdf/ECD%20Report_0.pdf
- Colker, L., J. (2008). Twelve characteristics of effective early childhood teachers. Beyond the Journal; Young children on the Web, 63(1), 1-6.

- Hair, J.F. et al., (2010). *Multivariate data analysis*. (7 th ed.). New Jersey: Pearson Education.
- Harvard University, Center on the Developing Child. (2007). *The Science of Early Childhood Development (InBrief)*. Retrieved September 12, 2016, from: <https://developingchild.harvard.edu/resources/inbrief-science-of-eed/>
- T.I.M.E. KIDS. (2019). *The Triad-school, Parents and Teachers-role in Shaping a Child*. Retrieved November 8, 2020, from https://timekidspreschools.in/parenting-blog/?p=383&fbclid=IwARILYiqgMnK9gOsoYJVd0ok7IESKNf0YhmLB-UOL_PGOks7jjwHw470a6yE
- Traverso-Yepey, M. (2017). *The Lifelong Impact of Early Experiences and Its Connection with Mental and Physical Health*. *Newfoundland Quarterly*, 109(4), 46-49.